A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2008. december 4.*

A C-151/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) a Bírósághoz 2007. március 19-én érkezett, 2007. március 13-i határozatával terjesztett elő az előtte

Theologos-Grigorios Chatzithanasis

és

az **Ypourgos Ygeias kai Koinonikis Allilengyis**,

az **Organismos Epangelmatikis Ekpaidefsis kai Katartisis (OEEK)**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, J.-C. Bonichot, K. Schiemann (előadó), J. Makarczyk és P. Kūris bírák,

* Az eljárás nyelve: görög.

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. január 10-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a görög kormány képviseletében E. Skandalou, meghatalmazotti minőségben,

– az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,

– a szlovák kormány képviseletében J. Čorba, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében G. Zavvos és H. Støvlbæk, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2001. május 14-i 2001/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 206., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 138. o.) módosított, a 89/48/EGK irányelvet kiegészítve, a szakoktatás és szakképzés elismerésének második általános rendszeréről szóló, 1992. június 18-i 92/51/EGK tanácsi irányelv (HL L 209., 25. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 47. o.; a továbbiakban: 92/51 irányelv) 1. cikke a) pontjának, valamint 3. és 4. cikkének értelmezésére irányul. A kérelem arra a kérdésre vonatkozik, hogy lehet-e a célból hivatkozni e rendelkezésekre, hogy el lehessen ismertetni egy tagállammal az ennek területén folytatott tanulmányokat igazoló, de más tagállam által kiadott okleveleket.

2 A kérelmet Theologos-Grigorios Chatzithanasis és az Ypourgos Ygeias kai Koinonikis Allilengyis (egészségügyi és társadalmi szolidaritási miniszter, korábban egészségügyi és társadalombiztosítási miniszter), valamint az Organismos Epangelmatikis Ekpaidefsis kai Katartisis (oktatási és szakképzési hivatal, a továbbiakban: OEEK) közötti, azon okból indult peres eljárásban terjesztették elő, hogy a Symvoulio Epangelmatikis Anagnorisis Titlon Ekpaidefsis kai Katartisis (az oktatási és képzési tanúsítványok egyenrangúságának elismerésével megbízott tanács, a továbbiakban: Seatek) elutasította Th.-G. Chatzithanasis arra irányuló kérelmét, hogy engedélyezzék számára Görögországban a látszerész szakma gyakorlását.

3 Th.-G. Chatzithanasis e kérelmet úgy nyújtotta be, hogy rendelkezett a Vinciben (Olaszország) található optikai és optometriai tartományi oktatási intézmény által kiadott oklevéllel, amely intézmény a C-84/07. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben e napon hozott ítélet alapjául szolgáló jogvitában is szerepel. A jelen ügyben

feltett elsődleges jogkérdés továbbá analógiát mutat a C-274/05. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2008. október 23-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-7969. o.) alapjául szolgáló jogvitában felmerült jogkérdéssel, amely a 2001/19 irányelvvel módosított, a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelvre (HL 1989. L 19., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 337. o., a továbbiakban: 89/48 irányelv) vonatkozott.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

4 A 92/51 irányelv azokon a képzési szinteken hozza létre a szakoktatás és szakképzés elismerésének kiegészítő általános rendszerét, amelyekre a felsőfokú oktatásra korlátozódó hatályú 89/48 irányelvvel kialakított első általános rendszer nem vonatkozik. A 92/51 irányelv lényegében az egy-három éves képzés során megszerzett képesítésekre, míg a 89/48 irányelv a három vagy ennél több évig tartó képzésekre vonatkozik.

5 A 92/51 irányelv (5) preambulumbekezdése értelmében e kiegészítő általános rendszer az első általános rendszer elveivel azonos elveken alapul, és *mutatis mutandi* ezt azzal azonos módon kell szabályozni.

6 A 92/51 irányelv 1. cikkének a) pontja így rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő meghatározásokat kell alkalmazni:

a) »oklevél«: az oktatás és szakképzés megszerzéséről szóló tanúsítvány vagy ilyen tanúsítványok együttesen:

– amelyeket az egyes tagállamban annak törvényi, rendeleti és közigazgatási előírásai szerinti illetékes hatósága állított ki,

– amely azt igazolja, hogy az ilyen oklevél tulajdonosa sikeresen elvégzett:

i) egy, a 89/48/EGK irányelv 1. cikke a) pontjának második francia bekezdésében említetteken kívüli legalább egyéves felsőfokú képzést, vagy egy azonos időtartamú nem nappali képzést, amelyre általános szabályként a felvétel egyik előfeltétele az egyetemi vagy felsőoktatási intézménybe való bejutáshoz megkövetelt középfokú végzettség megszerzése, valamint a felsőfokú képzést követő esetlegesen megkövetelt szakképzést;

ii) vagy a C. mellékletben található oktatási és képzési tanfolyamok egyikét,

és

– amely azt igazolja, hogy a bizonyítvány tulajdonosa rendelkezik olyan képesítéssel, amely egy szabályozott szakma megkezdéséhez vagy gyakorlásához az adott tagállamban szükséges,

feltéve ha a tanúsítvánnyal igazolt oktatást, illetve szakképzést az érintett személy túlnyomórészt a Közösség területén vagy a Közösségen kívüli ország olyan oktatási intézményében végezte el, amely egy tagállam törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezései szerint nyújt oktatást vagy szakképzést, vagy ha az ilyen tanúsítvány tulajdonosa hároméves szakmai tapasztalattal rendelkezik, amelyet az a tagállam igazol, amely elismert egy harmadik országban megszerzett oktatás és szakképzés elvégzéséről szóló tanúsítványt.

Az 1. albekezdésben [helyesen: első bekezdésben] említett oklevéllel egyenértékű minden olyan, az oktatás és szakképzés elvégzéséről szóló tanúsítvány vagy tanúsítványok együttesen, amelyet az egyik tagállam illetékes hatósága állított ki egy, a Közösségen belül megszerzett, és ennek a tagállamnak az illetékes hatósága által egyenértékűnek elismert képzés befejezésekor, és ebben a tagállamban a szabályozott szakma megkezdésével vagy annak gyakorlásával kapcsolatban ugyanezeket a jogokat.”

7 A 92/51 irányelv „Paramedicinális és szociálpedagógiai képzések” című C. mellékletének 1. pontjában az ezen irányelv 1. cikke a) pontja első albekezdése második francia bekezdésének ii. pontjában említett különleges szervezeti felépítésű képzések felsorolásában az Olasz Köztársaságra vonatkozó bekezdés második francia bekezdésében szerepel a látszerész („ottico”) képzés.

8 A 92/51 irányelv 2. cikkének első bekezdése így rendelkezik:

„Ezt az irányelvet a tagállamok minden olyan állampolgárára alkalmazni kell, aki önálló vállalkozóként vagy munkavállalóként egy másik tagállamban akar egy szabályozott szakmát gyakorolni.”

9 A 92/51 irányelv 3. cikke előírja a más tagállamok illetékes hatóságai által kiadott oklevelek elismerésének kötelezettségét. Úgy rendelkezik, hogy az a fogadó tagállam, amely valamely szakma megkezdését vagy gyakorlását szabályozza, a nem megfelelő képesítésre való hivatkozással nem tagadhatja meg valamely tagállam állampolgárától az adott foglalkozás megkezdésének vagy gyakorlásának jogát, amennyiben a kérelmező olyan, valamely tagállamban szerzett oklevéllel rendelkezik, amely valamely másik tagállamban a foglalkozásnak az ezen utóbbi ország területén való megkezdéséhez, illetve gyakorlásához előírt.

10 A 92/51 irányelv 4. cikke figyelembe veszi, hogy jelentős különbségek lehetnek az egyes tagállamok által előírt, az ugyanazon szabályozott szakma megkezdéséhez vagy gyakorlásához szükséges követelmények között. E rendelkezés lehetővé teszi, hogy a fogadó tagállam meghatározott időtartamú szakmai tapasztalat igazolását vagy a „kiegyenlítő intézkedéseknek" való alávetését írja elő, tehát azt követelje meg a kérelmezőtől, hogy adaptációs időszakot teljesítsen vagy alkalmassági vizsgát tegyen, amennyiben az időtartam vagy a tartalom tekintetében lényeges különbség van a kérelmező által igazolt képzés és a fogadó tagállamban szokásosan megkövetelt képzés között.

A nemzeti szabályozás

11 A Görög Köztársaság alkotmányának 16. cikke értelmében fenntartja magának a jogot, hogy az egyetemi és felsőoktatást kizárólag közjogi intézmények által biztosítsa.

12 A Symvoulio tis Epikrateias (államtanács) szerint azonban e rendelkezés nem jelenti azt, hogy az oktatást kizárólag az államnak kell biztosítania. Bár az alkotmány a magánjogi személyek számára nem írja elő annak jogát, hogy szakmai oktatási intézményeket hozzanak létre, ugyanakkor nem is tiltja meg számukra, hogy ilyen jellegű képzést nyújtó intézményeket hozzanak létre. Az alkotmány tehát a jogalkotóra bízta az ilyen jellegű intézmények magánjogi személyek általi létrehozása kérdésének szabályozását, a jogalkotóra hagyva annak lehetőségét, hogy engedélyezi vagy megtiltja az ilyen intézmények létrehozását.

13 Léteznek magánjogi jogállású „szabad tanulmányi intézetek” („Ergastiria Eleftheron Spoudon”) is, amelyek létrehozását és működését a szakmai képzésre vonatkozó rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről szóló, 1995. október 9-i 9/1935 törvényerejű rendelet (FEK A’ 451) és a különösen a felsőoktatási intézmények (AEI) hallgatóinak és a műszaki oktatási intézmények (TEI) tanulóinak átirányításáról szóló 1966/1991 törvény (FEK A’ 147/26.9.1991) szabályozza. A görög szabályozás értelmében e szervezetek nem oktatási intézmények, és semmilyen szinten nem nyújtanak elismert szakmai képzést. Ezek az oda járó tanulók számára lehetővé teszik, hogy hivatalosan semmilyen formában el nem ismert tanúsítvánnyal igazolt tanulmányokat folytassanak.

14 Görögországban a látszerész szakma szabályozott. E szakma megkezdéséhez és gyakorlásához „Az […] e) műszaki oktatási intézmények egészségügyi és társadalombiztosítási szakmai iskolájában szerzett látszerész […] oklevéllel rendelkező személyek (TEI) szakmai jogairól” szóló 83/1989 elnöki rendelet (FEK A’ 37/7.2.1989) és a látszerész szakma gyakorlásáról, valamint az optikai cikkek értékesítési pontjairól szóló 971/1979 törvény (FEK A’ 223/22.9.1979) értelmében valamely műszaki oktatási intézmény „látszerész” ágazatában szerzett oklevéllel kell rendelkezni, tehát a 89/48 irányelvben meghatározotthoz hasonló oklevéllel.

15 A 92/51 irányelvet a szakképzés elismerésesének második általános rendszeréről szóló 231/1998 elnöki rendelet (FEK A’ 178/29.7.1998) ültette át a görög jogba.

16 Ezen elnöki rendelet 13. cikke értelmében az érintettek kérelmének elfogadása és valamely szakképzés elismerésére vonatkozó döntés meghozatala tekintetében a szabályozott szakmák gyakorlása engedélyezésére a szakterület vonatkozásában hatáskörrel rendelkező minisztérium minősül illetékes hatóságnak.

17 A hivatkozott elnöki rendelet 14. cikkének (1) bekezdése írja elő a Seatek létrehozását az OEEK keretein belül. Ez utóbbi feladata, hogy a szakterület vonatkozásában hatáskörrel rendelkező minisztérium jelentése alapján megvizsgálja az egyes kérelmezők dossziéját, és az e minisztériumnak címzett határozattal dönt annak kérdésében, hogy fennállnak-e az érintett szakképzés egyenértékűsége elismerésének feltételei. A szabályozott szakma gyakorlására vonatkozó engedély kibocsátásának tekintetében a hatáskörrel rendelkező minisztériumot e határozat köti.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 Th.-G. Chatzithanasis az 1997–1998-as és 1998–1999-es tanévben kétéves látszerészi tanulmányokat folytatott, amelyeket a vinci optikai és optometriai tartományi oktatási intézmény által kiállított oklevéllel zárt le. Ezen oklevél feljogosítja, hogy a látszerész szakmát Olaszországban gyakorolja.

19 Az 1999–2000-es tanév során Th.-G. Chatzithanasis egyéves optometriai tanfolyamon vett részt, amelyet az ugyanezen oktatási intézmény által kiállított tanúsítvánnyal zárt le.

20 Th.-G. Chatzithanasis e két tanulmányi ciklust nem a vinci optikai és optometriai tartományi oktatási intézmény olaszországi székhelyén végezte, hanem Görögországban, a Metamorfosiban található Optometriki AE szabad tanulmányi intézetben.

21 Az érdekelt személy ugyanakkor az olasz oktatási intézmény székhelyén egy 300 órás továbbképző tanfolyamon is részt vett, hogy vizsgát tehessen, és megszerezhesse a hivatkozott látszerész szakma gyakorlásához szükséges engedélyt.

22 Th.-G. Chatzithanasis a látszerész szakmát nem gyakorolta Olaszországban. Mivel e szakmát Görögországban kívánta gyakorolni, 2002. február 22-én olasz látszerész oklevele egyenértékűségének elismerésére irányuló kérelmet nyújtott be az egészségügyi és szociális minisztériumhoz.

23 A minisztérium Th.-G. Chatzithanasis kérelmét kedvezően bírálta el, kiegyenlítő intézkedések fenntartásával, amelyeket az igazol, hogy lényegi különbségek vannak a Görögországban és az Olaszországban folytatott látszerészképzés között. A minisztérium jelentését a Th.-G. Chatzithanasis által benyújtott dossziéval együtt továbbította az OEEK-hez.

24 Az OEEK keretében a Seatek 2003. április 23-i 16. sz. határozatával elutasította Th.-G. Chatzithanasis kérelmét. Az elutasítást lényegében azzal indokolta, hogy azt az oklevelet, amellyel az érdekelt rendelkezik, túlnyomórészt egy görögországi székhellyel rendelkező szabad oktatási intézetben folytatott tanulmányok elismeréseként bocsátották ki, amely intézet a görög jog értelmében nem minősül oktatási intézménynek.

25 A Symvoulio tis Epikrateiashoz 2004. február 5-én benyújtott keresetében Th.-G. Chatzithanasis a Seatek hivatkozott határozatának megsemmisítését kérte.

26 A Symvoulio tis Epikrateias többségi véleménye szerint teljesülnek azok a feltételek, amelyeknek a 92/51 irányelv alárendeli az oklevelek elismerését, és a kiegyenlítő intézkedések fenntartása mellett a Seatek megalapozatlanul utasította el Th.-G. Chatzithanasis kérelmét.

27 Ezzel szemben a kisebbségi vélemény szerint egyrészt kétségek merülnek fel azon kérdéssel kapcsolatban, hogy Th.-G. Chatzithanasis oklevelét a 92/51 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „oklevélnek" lehet-e minősíteni, másrészt pedig, tekintettel arra, hogy az EK 149. és az EK 150. cikk értelmében az oktatás tartalma, az oktatási rendszer szervezése és a szakképzés szervezése a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik, a Görög Köztársaság nem köteles elismerni a hivatalosan el nem ismert szabad oktatási intézetekben végzett tanulmányokat lezáró tanúsítványokat.

28 E körülményekre figyelemmel a Symvoulio tis Epikrateias felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdést terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„Ha valamely tagállam állampolgára a […] 92/51/EGK tanácsi irányelv alkalmazási körébe tartozó tanúsítványra mint ilyenre hivatkozva a fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságaitól azt kéri, hogy engedélyezzék számára az e tagállamban szabályozott szakma megkezdését vagy gyakorlását, e hatóságok jogosultak-e arra a 92/51 irányelvnek az [EK] 149. és [EK] 150. cikk fényében értelmezett 1., 2., 3. és 4. cikke értelmében, hogy elutasítsák az érdekelt kérelmét (teljes egészében kizárva ily módon, hogy a fogadó tagállamban megkezdje vagy gyakorolhassa a szakmát) azzal a kizárólagos indokkal, hogy a szóban forgó tanúsítványt a származási ország hatósága bocsátotta ki, de az érdekelt a tanulmányok nagyobb részét olyan intézményben végezte a fogadó tagállamban, amely – bár szabadon működik ott – ezt az intézményt szabályozásának egy általános rendelkezése értelmében e tagállam nem ismeri el oktatási intézményként?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

29 Kérdésével a nemzeti bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a fogadó tagállam illetékes hatóságai a 92/51 irányelv 3. cikke értelmében akkor is kötelesek-e – ugyanezen irányelv 4. cikke alkalmazásának fenntartása mellett – elismerni egy más tagállamban kibocsátott oklevelet, ha ez az oklevél a fogadó tagállam olyan intézményében – részben vagy egészében – folytatott képzést igazol, amely intézményt e tagállam joga nem ismer el oktatási intézményként.

30 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 89/48 irányelvet illetően már megállapításra került, hogy egyrészt ez nem tartalmaz korlátozásokat azon tagállam vonatkozásában, amelyben valamely kérelmező megszerezte szakmai minősítéseit, másrészt pedig kizárólag a szabályozott szakma megkezdését vagy gyakorlását biztosító oklevelet kibocsátó hatóság hatáskörébe tartozik, hogy a saját szakképzési rendszerük keretében alkalmazandó rendelkezések fényében megvizsgálják, hogy az oklevél kiadásának feltételei, különösen az azon oktatási intézményre vonatkozó feltételek, ahol az oklevél birtokosa a képzést folytatta, teljesülnek-e (ebben az értelemben lásd a fent hivatkozott Görögország kontra Bizottság ügyben 2008. október 23-án hozott ítélet 28., 31. és 32. pontját).

31 Az ítélkezési gyakorlatból továbbá az következik, hogy a 89/48 irányelv ezen értelmezése nem kérdőjelezi meg a Görög Köztársaságnak az oktatás tartalmáért és az oktatási rendszer szervezeti felépítéséért való felelősségét, mivel a szóban forgó oklevelek a 89/48 irányelv kontextusában nem a görög oktatási rendszer, hanem azon tagállam oktatási rendszerének hatálya alá tartoznak, amely tagállam illetékes hatóságai az oklevelet kibocsátották. Következésképpen ez utóbbi hatóság feladata, hogy biztosítsa a szóban forgó képzés minőségét (ebben az értelemben lásd a fent hivatkozott Görögország kontra Bizottság ügyben 2008. október 23-án hozott ítélet 36. és 40. pontját).

32 Továbbá az is megállapításra került, hogy az a tény, hogy valamely tagállamnak a szabályozott szakmát gyakorolni óhajtó állampolgára valamely tetszése szerinti tagállamban szeretné e szakmát gyakorolni, önmagában még nem tekinthető a 89/48 irányelv által létrehozott általános elismerési rendszer visszaélésszerű alkalmazásának, és valamely tagállam állampolgárainak azon joga, hogy megválaszthassák azt a tagállamot, amelyben a szakképesítésüket meg akarják szerezni, az EK-Szerződés által biztosított alapvető szabadságok egységes piacon belüli gyakorlásának velejárója (lásd a C-286/06. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2008. október 23-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-8025. o.] 72. pontját).

33 Tekintettel arra, hogy a 92/51 irányelv releváns rendelkezései lényegében azonosak a 89/48 irányelv vonatkozó rendelkezéseivel, és hogy a 92/51 irányelv (5) preambulumbekezdése értelmében az azon irányelvvel bevezetett kiegészítő rendszernek kifejezetten a 89/48 irányelvvel bevezetett első, általános rendszer elveivel azonos elveken kell alapulnia, és azzal azonos módon kell szabályozni, ugyanezen érvelés a 92/51 irányelv vonatkozásában is érvényes.

34 A fenti megállapítások összességére figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 92/51 irányelv 1. cikkének a) pontját, valamint 3. és 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a fogadó tagállam illetékes hatóságai a szóban forgó irányelv 3. cikkének értelmében – ugyanezen irányelv 4. cikke alkalmazásának fenntartása mellett – akkor is kötelesek elismerni egy más tagállam illetékes hatóságai által kibocsátott oklevelet, ha ez az oklevél a fogadó tagállam olyan intézményében – részben vagy egészében – folytatott képzést igazol, amely intézményt e tagállam joga nem ismer el oktatási intézményként.

A költségekről

35 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A 2001. május 14-i 2001/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a 89/48/EGK irányelvet kiegészítve, a szakoktatás és szakképzés elismerésének második általános rendszeréről szóló, 1992. június 18-i 92/51/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének a) pontját, valamint 3. és 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a fogadó tagállam illetékes hatóságai ezen irányelv 3. cikkének értelmében – ugyanezen irányelv 4. cikke alkalmazásának fenntartása mellett – akkor is kötelesek elismerni egy más tagállam illetékes hatóságai által kibocsátott oklevelet, ha ez az oklevél a fogadó tagállam olyan intézményében – részben vagy egészében – folytatott képzést igazol, amely intézményt e tagállam joga nem ismer el oktatási intézményként.

Aláírások